

Lietuvos Respublikos (LR) Prezidentė ir lietuvių išėivija

2009 m. lapkričio 11 d. LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Lenkijos Prezidentu Lechu Kačynskiu. Varšuvoje Lietuvos ir Lenkijos valstybių vadovai aptarė aktualius energetikos klausimus: Lietuvos ir Lenkijos elektros jungties statybos eigą bei Europos energijos tiekimo saugumo problemas. Lietuvos ir Lenkijos Prezidentai taip pat sutarė kartu globoti kitamet įvyksiančio Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejaus renginius.

2009 m. lapkričio 21 d. LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė padėkojo lietuvių bendruomenei Vašingtone, surengusiai minėjimą ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui atminti. Prezidentė laiške pažymėjo, kad net trys Lozoraičių šeimos atstovai ilgus savo gyvenimo metus atidavė Lietuvos diplomatinėi tarnybai: Stasys Lozoraitis (jaunesnysis) diplomatinę karjerą pradėjo 1943 m. Lietuvos pasiuntinybėje prie Šv. Sosto, nuo 1983 m. dirbo Lietuvos pasiuntinybėje Vašingtone, o nuo 1987 m. iki Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo buvo jos vadovu. Valstybės vadovė atkreipė dėmesį, kad S. Lozoraitis buvo vie-

nas iš tų, kurie paskyrė savo gyvenimą kovai už Lietuvos nepriklausomybę ir suvaidino svarbų vaidmenį mūsų šalies politiniame gyvenime.

2009 m. gruodžio 4 d. LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su Baltarusijos Pelesos ir Rimdžiūnų lietuviškųjų mokyklų mokiniais. Valstybės vadovė pabrėžė, kad ne Lietuvoj gyvenančiam jaunam lietuviui labai svarbu dėti aktyvias pastangas siekiant žinių ir mokslo. Mokiniai Prezidentei dainavo lietuviškas dainas, deklamavo poeziją. Tai jau trečius metus LR ambasados Minske rengiama Baltarusijoje gyvenančių lietuvių vaikų kalėdinė kelionė į Vilnių. Kelionės metu vaikams suteikiama galimybė susipažinti su Lietuvos sostine Vilniumi, kalėdinėmis tradicijomis, toliau puoselėti tautiškumą ir lietuvybę Baltarusijoje.

2010 m. sausio 4 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus LR nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui Ukrainoje Petru Vaitiekūnui. Prezidentė naujam Lietuvos ambasadoriui palinkėjo sėkmės einant atsakingas pareigas ir išreiškė įsitikinimą, kad ambasadoriaus ilgametė patirtis diplomatinėje tarnyboje padės efek-

tyviai plėtoti Lietuvos ir Ukrainos santykius, sustiprins dvišalį bendradarbiavimą.

56-erių P. Vaitiekūnas 1999 metais buvo paskirtas Lietuvos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Latvijoje. Nuo 2004-ųjų dirbo Prezidento patarėju užsienio politikos klausimais, 2005–2006 metais ėjo Lietuvos ambasadoriaus pareigas Baltarusijoje. 2006 metų liepą buvo paskirtas XIV Vyriausybės užsienio reikalų ministru. Šias pareigas ėjo iki 2008 metų.

2010 m. sausio 8 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus Lietuvos Respublikos nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui Norvegijos Karalystėje Andriui Namavičiui. Per savo diplomatinės tarnybos metus A. Namavičius dirbo Lietuvos nuolatinės atstovybės prie Europos Tarybos pirmuoju sekretoriumi ir nuolatinio atstovo pavaduotoju, URM Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento pirmuoju sekretoriumi ir Tarptautinių sutarčių poskyrio vedėju, Lietuvos nuolatinės misijos Jungtinėse Tautose patarėju ir nuolatinio atstovo pavaduotoju. Prieš paskyrimą į Oslą naujasis Lietuvos ambasadorius Norvegijoje nuo 2004 metų ėjo URM Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento direktoriaus pareigas.

2010 m. sausio 14 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui Čekijos Respublikoje Aurimui Taurantui. Šalies vadovė pabrėžė, kad abipusiai naudingi Lietuvos ir Čekijos politiniai, ekonominiai ir kultūriniai santykiai yra tvirtas artimo valstybių bendradarbiavimo pamatas. Ambasadorius 1990–1992 metais buvo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos–Atkuriamojo Seimo narys. Nuo 1993-ųjų ėjo laikinojo reikalų patikėtinio pareigas Nuolatinėje atstovybėje prie Europos Tarybos. Nuo 1994 iki 1999 metų buvo Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Nuolatinėje atstovybėje prie ET Strasbūre. Ketverius metus – nuo 2002 iki 2006 metų - A. Taurantas

ėjo ambasadoriaus pareigas Jungtinėje Karalystėje. Prieš paskiriamas į Prahą diplomatas dirbo URM ambasadoriumi ypatingiems pavedimams.

2010 m. kovo 2 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus LR nepaprastajai ir įgaliotajai ambasadorei Ispanijos Karalystėje Audrai Plepytei-Jarai. Šalies vadovės nuomone, naujosios Lietuvos ambasadorės paskyrimas atvers naujas galimybes valstybėms dar glaudžiau bendradarbiauti sprendžiant Europos Sąjungos darbotvarkės klausimus, paskatins dvišalį bendradarbiavimą ekonomikos, kultūros ir mokslo srityse. A. Plepytė-Jara darbą diplomatinėje tarnyboje pradėjo 1994 metais. Nuo 1999-ųjų diplomatė dirbo Lietuvos ambasadoje JAV, tais pačiais metais pradėjo darbą Lietuvos misijoje Jungtinėse Tautose ir iki 2002 metų ėjo misijos vadovo pavaduotojos pareigas. 2004–2008 m. buvo paskirta dirbti ministre patarėja Lietuvos nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje. Prieš paskiriama į Madridą diplomatė vadovavo URM Personalo departamentui.

2010 m. vasario 8 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus Lietuvos Respublikos nepaprastajam ir įgaliotajam ambasadoriui Indijos Respublikoje Petru Šimeliūnui. Valstybės vadovės įsitikinimu, pirmojo Lietuvos ambasadoriaus paskyrimas Indijai tik paskatins glaudesnę šalių bendradarbiavimą. 50-metis P. Šimeliūnas Užsienio reikalų ministerijoje dirbti pradėjo 1995 metais. Nuo 2003 m. diplomatas ketverius metus ėjo Lietuvos ambasados Prancūzijoje ministro patarėjo pareigas. 2007–2009 metais buvo URM Eksperto ir investicijų skatinimo departamento direktorius. Prieš paskiriamas į Naująjį Delį ambasadorius ėjo URM Lotynų Amerikos, Afrikos, Azijos ir Okeanijos departamento ambasadoriaus ypatingiems pavedimams pareigas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir institucijų prie LRV santykių su lietuvių išėivija apžvalga

2009 m. lapkričio 12 d. LR krašto apsaugos viceministro Vytauto Umbraso vadovaujama delegacija dalyvavo tarpukario Lietuvos karo lakūno kapitono Romualdo Marcinkaus pagerbimo ceremonijoje Poznanėje (Lenkijoje). Ceremonijos britų karių kapinėse metu Lietuvos karo lakūnui ir žymiam sportininkui, Antrojo pasaulinio karo metais kovojusiam Prancūzijos karo aviacijos, Jungtinės Karalystės karališkųjų oro pajėgų gretose, atminti buvo pašventintas naujai pastatytas paminklas su lietuvišką lakūno kilmę bylojančiu įrašu „Flight Lieutenant R. Marcinkus (of Lithuania). Pilot. Royal Air Force. 29th March 1944“.

Paminklą rugsėjo mėnesį pastatė Tautų Sandraugos karių kapų Europoje priežiūros komisija, atsižvelgdama į Lietuvos ambasados Lenkijoje ir Krašto apsaugos ministerijos prašymą.

2009 m. lapkričio 13 d. Seimo Pirmininkė Irena Degutienė pasveikino Olandijos lietuvius šios bendruomenės visuotinio narių susirinkimo proga. Parlamento vadovė palinkėjo tautiečiams Olandijoje tariant žodį „lietuviai“ jausti tai, ką šviesaus ir iš tikrųjų vertingo yra gavę iš savo namų ir šeimos, iš savo tėvynės ir tautos, iš savo Lietuvos. Seimo Pirmininkė paragino Olandijos lietuvių bendruomenės narius tęsti aktyvią veiklą, kuri būtų grindžiama tautinėmis ir bendražmogiškosiomis vertybėmis, vienytų visų kartų ir pažiūrių lietuvius, stiprintų ir jų tarpusavio ryšį, ir ryšį su Lietuva.

2009 m. lapkričio 14 d. Vyriausybėje vyko Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos posėdis, kuriame Ministras Pirmininkas Andrius Kubilius susitiko su Pasaulio lietuvių bendruomenės nariais. Posėdyje

buvo aptarti užsienio lietuvių pasiūlymai dėl bendradarbiavimo su Lietuvos institucijomis, taip pat klausimai dėl pilietybės bei Tautinių mažumų ir išėivijos departamento reorganizavimo. Premjeras padėkojo pasaulio lietuviams už nuveiktą didelį darbą nurodant svarbiausias priemones, kurios efektyviausiai padėtų išsaugoti tautinį tapatumą ir kurti teigiamą lietuvių bei Lietuvos įvaizdį pasaulyje. Posėdyje įvardyti strateginiai Pasaulio lietuvių bendruomenės tikslai: lietuvių tautinės mažumos teisių apsauga, lietuviybės išsaugojimas, sugrįžimo į tėvynę sąlygų gerinimas, Lietuvos interesų akcentavimas ir įvaizdžio stiprinimas pasaulyje bei tinkamas sprendimas dėl užsienio lietuvių pilietybės. Komisijos posėdžio metu buvo pabrėžtas Pasaulio lietuvių bendruomenės vaidmuo formuojant dvišalius santykius tarp Lietuvos ir valstybių, kuriose gyvena lietuviai.

2009 m. lapkričio 19 d. LR švietimo ir mokslo ministras Gintaras Steponavičius Lietuvos mokslų akademijoje įteikė mokslo premijas užsienio lietuviams mokslininkams už tarptautinio lygio mokslų pasiekimus ir ryšius su Lietuva stiprinimą. Premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologijų mokslų srityse, už ilgametę aktyvią mokslinę veiklą ir pasiekimus okeanologijos kryptyje, ypač vaisingą bendradarbiavimą su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis bei mokslininkais ir pagalbą užmezgant ryšius su užsienio mokslo institucijomis skirta okeanologui Vytautui Viktorui Klemui, Delavero universiteto (JAV) Jūrų ir žemės studijų koledžo profesoriui emeritui. Premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityje, už aktyvų Lietuvos kultūros, lituanistikos ir mokslo populiarinimą, už svarius mokslų pasiekimus ir pasiekimų sklaidą Lietuvoje bei pasaulyje skirta kalbininkui Giedriui Subačiui, Ilinojaus universiteto (JAV) Slavų ir baltų kalbų ir literatūros departamento profesoriui. Mokslo premijų

tikslas – skatinti išeivijos mokslininkus puoselėti lietuviybę, siekti, kad jie garsintų Lietuvą, palaikytų glaudžius ryšius su Lietuvos mokslo bendruomene, aktyviai dalyvautų savo krašto lietuvių bendruomenių veikloje ir bendrose mokslo programose. Mokslo premijos dydis – 13 000 Lt (100 MGL).

2009 m. lapkričio 21 d. Seimo Pirmininkė Irena Degutienė pasveikino į suvažiavimą susirinkusius Airijos lietuvius. Seimo vadovė palinkėjo, kad Airijos lietuvių širdyse būtų išsaugota tai, ką šviesaus bei vertingo jie gavo iš savo tėvynės ir savo tautos. Ji paragino šias vertybes branginti, kaip tvirtą dvasinę atramą perduoti ir įskiepyti savo vaikams, pačiai jauniausiajai svetur gyvenančių lietuvaikių kartai.

2009 m. lapkričio 25 d. LR vidaus reikalų ministras Raimundas Palaitis pasirašė įsakymą, kuriuo nuo gruodžio 1 dienos supaprastinama paso išdavimo tvarka užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams, kurie dėl paso išdavimo ar keitimo kreipsis laikinai atvykę į Lietuvą. Pasak ministro, jeigu pilietis, gyvenantis užsienio valstybėje, prašymą ir dokumentus dėl paso išdavimo ar keitimo pateiks Migracijos departamentui prie VRM, o pasą pageidaus atsiimti konsulinėje įstaigoje, tuomet išrašytas pasas jam bus siunčiamas per Užsienio reikalų ministerijos Konsulinę departamentą ir pilietis pasą galės atsiimti konsulinėje įstaigoje. Jeigu pilietis, pateikdamas prašymą išduoti ar pakeisti pasą konsulinei įstaigai, nurodė, jog dokumentą jis norės atsiimti Lietuvoje, pasas jam bus išduotas Migracijos departamente prie VRM. Naujai išduotą pasą taip pat gali paimti piliečio įgaliotas asmuo, pateikęs įgaliojimą ir savo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

2009 m. gruodžio 10 d. baigiantis Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo metams, Europos Parlamente (EP) su Renesanso laikų muzika ir šokiais buvo pristatyta Lietuvos istorija. EP narės Laimos Andrikienės iniciatyva organizuotas renginys „Didžioji Lietu-

va“ šį kartą Europai pademonstravo kitokią Lietuvą. Svečius ypač sužavėjo ankstyvosios muzikos ansamblio iš Lietuvos *Banchetto Musicale* pasirodymas su prašmatniais Renesanso kostiumais ir karališka muzika. Renginio metu svečiams buvo pristatytos nuotraukos su senosios Lietuvos pilimis ir LDK teritorijos žemėlapiais iš Birutės Valionytės parengto nuotraukų albumo tokiu pačiu pavadinimu – Didžioji Lietuva. Renginyje kalbėjusi L. Andrikienė pabrėžė pirmo Lietuvos vardo paminėjimo simbolinę svarbą.

2009 m. gruodžio 17 d. Lietuvos užsienio reikalų ministras Jeruzalėje atidarė naujojo Lietuvos garbės konsulo, Izraelio ir Lietuvos prekybos rūmų federacijos pirmininko Amono Dotano vadovaujamą konsulatą.

Ministras A. Dotanui įteikė antspaudą ir palinkėjo, kad naujasis konsulas prisidėtų prie dvišalių Lietuvos ir Izraelio santykių, ekonominių ryšių stiprinimo. A. Dotanas yra paskirtas vykdyti konsulines funkcijas Jeruzalės miesto konsulinėje apygardoje. Jis yra žinomas Izraelio verslininkas, įvairių verslo organizacijų pirmininkas.

2009 m. gruodžio 30 d. Ukrainos Prezidentas Viktoras Juščenko apdovanojo Lietuvos ambasadorių Ukrainoje Algirdą Kumžą II laipsnio ordinu „Už nuopelnus“. A. Kumža apdovanotas už išpūdingą asmeninį indėlį vystant Ukrainos ir Lietuvos santykius. A. Kumža ambasadoriaus Ukrainoje pareigas pradėjo eiti 2006 m. kovo mėn.

2010 m. sausio 1 d. Užsienio reikalų ministerija perėmė ryšių su užsienio lietuviais palaikymo funkcijas. Tai įvyko po Vyriausybės sprendimo reorganizuoti Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą ir panaikinti Lietuvių grįžimo į tėvynę informacinį centrą. Kaip pranešė URM, ministerijoje pradės veikti Užsienio lietuvių departamentas, kuris rūpinsis ryšiais su užsienio lietuvių bendruomenėmis, neformalioju lituanistiniu švietimu užsienyje. Užsienio lietuvių departamentui vadovaus į diplomatinę tarnybą sugrįžęs

buvęs TMID generalinis direktorius Arvydas Daunoravičius. Naujasis ministerijos padalinys sieks skatinti užsienio lietuvių tapatybės išsaugojimą, lietuvių kalbos, istorijos ir tradicijų išlaikymą užsienyje, naujųjų lietuvių išeivijos organizacijų kūrimąsi. Ministerija taip pat skatins specializuotų lietuvių diasporos socialinių tinklų plėtrą, konsultuos užsienio lietuvius grįžimo į tėvynę bei integracijos į Lietuvos politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį gyvenimą klausimais.

2010 m. sausio 25 d. Vyriausybė pasitarime pritarė tarpinstitucinės darbo grupės pasiūlymams dalį Lietuvos diplomatinėms atstovybių ir konsulinių įstaigų užsienyje teikiamų paslaugų perkelti į elektroninę erdvę. Į Lietuvos atstovybes užsienyje Lietuvos piliečiai daugiausia kreipiasi su prašymais išduoti (pakeisti) pasus, įtraukti į apskaitą civilinės būklės aktus, išspręsti pilietybės klausimus, išduoti įvairias konsulines pažymas. Šis Vyriausybės sprendimas leis užsienyje esantiems Lietuvos piliečiams sutaupyti laiko ir lėšų, nes paslaugas bus galima gauti greičiau, be to, kai kuriais atvejais nereikės asmeniškai atvykti į atstovybę. Taip pat bus taupomi ir atstovybių išteklių, paslaugos bus teikiamos efektyviau ir kokybiškiau.

2010 m. kovo 12 d. Gruzijoje veiklą pradėjo pirmasis Lietuvos garbės konsulas. Trečiadienį oficialiai atidarytam konsulatui vadovaus garbės konsulas Borisas Gamrekeli, praneša Lietuvos ambasada Gruzijoje.

Sveikindamas garbės konsulą ir įteikdamas jam konsulinį patentą, Lietuvos ambasados laikinasis reikalų patikėtinis Laimonas Talat-Kelpša išreiškė viltį, kad šis konsulas „pirmasis, bet ne paskutinis“. Garbės konsulato atidaryme taip pat dalyvavo Gruzijos parlamento pirmininko pavaduotojas Anzoris Bolkvadzė, užsienio reikalų viceministras Aleksandras Nalbandovas, Gruzijos parlamento nariai, Gruzijoje dirbantys Lietuvos verslininkai, lietuviai Europos Sąjungos stebėtojų misijos darbuotojai. B. Gamrekeli

paskirtas vykdyti konsulines funkcijas visoje Gruzijoje.

Visuomenėje

2009 m. spalio 10–11 d. Ballinrobe (Mėjo grafystė) vyko pirmasis Airijos lietuvių sąskrydis. „Šiuo sąskrydžiu parodome, kad, būdami toliau nuo Lietuvos, siekiame išlaikyti tvirtą ryšį su Tėvyne, telkiamės ir kuriame aktyvią lietuvišką bendruomenę Airijoje, mokyklas, puoselėjame lietuviškas tradicijas. Lietuvio karininko Felikso Vaitkaus žygdarbis įkvepia Airijos lietuvius prisidėti prie geresnės ir gražesnės savo valstybės kūrybos“, – sveikindamas sąskrydžio dalyvius sakė Lietuvos ambasadorius Vidmantas Purlys. Sąskrydžio dalyviai žiūrėjo Airijos lituanistinių mokyklų kolektyvų pasirodymus, Jonavos savivaldybės teatro spektaklį.

2009 m. spalio 14 d. Toronte vykusią Kanados lietuvių dienų metu Lietuvos ambasadorė Kanadoje Gintė Damušytė įteikė garbės ženklą „Lietuvos tūkstantmečio žvaigždė“ ilgametei Toronto lietuvių bendruomenės pirmininkei Danutei Garbaliuskienei už lietuviybės puoselėjimą Kanadoje. Kanados lietuvių dienų metu pristatyta Kanados lietuvių menininkų darbų paroda. Joje savo darbus eksponavo daugiau kaip 20 lietuvių kilmės menininkų iš visos Kanados. Šventėje koncertavo grupė iš Lietuvos „Jonis“, aktorė ir dainininkė Nijolė Narmontaitė, pasirodymus surengė Kanados lietuvių šokių ir muzikos ansambliai iš Toronto, Hamiltono, Monrealio ir Otavos. Toronto lietuvių bendruomenės apylinkė šiais metais švenčia savo 60 metų veiklos jubiliejų.

2009 m. spalio 27 d. „Kunigų vienybės“ organizacija pradėjo savo veiklos antrąjį šimtmetį. 100-ųjų metų katalikiškos organizacijos jubiliejus buvo pažymėtas ypač šventiškai. Spalio 11 dieną Konektikuto lietuviai tikintieji rinkosi į šv. Mišias Šv. Andriejaus

bažnyčioje. Mišiose dalyvavo net 10 kunigų, jas atnašavo vyskupas A. P. Baltakis. Vyskupui talkininkavo prelatas Albertas Kontautas, prelatas Edis Putrimas, kunigai Pranas Karvelis, Steponas Žukas, Klemensas Kasinskas, Kenneth Bonadies iš Floridos, salezietis Izidorius Sadauskas, pranciškonas Raimundas Bukauskas ir kiti. Pamokslą sakydamas prelatas Albertas Kontautas trumpai pažymėjo svarbiausius nuveiktus šios organizacijos darbus. Po šv. Mišių visi susirinko į parapijos salę, kurioje buvo surengta paroda „Kunigų vienybei – 100. Popiežiaus Pijaus II kelionė į Lietuvą“. A. a. Jono Rikteraičio nuotraukų stendai. Po vakarienės surengtame iškilmingame paminėjime įžanginį žodį tarė šios organizacijos Centro valdybos pirmininkas prelatas Albertas Kontautas. Jis pasidžiaugė susirinkusių lietuvių gausa šiame ypatingame „Kunigų vienybės“ jubiliejuje, taip pat pažymėjo svarbiausias šios katalikiškos organizacijos veiklos gaires. Susirinkusieji turėjo progą pamatyti 20 minučių trukmės filmuotą medžiagą apie „Kunigų vienybės“ surengtą piligriminę kelionę į Lietuvą 2000-aisias. Kelionę rengė Jimas Gustas.

2009 m. spalio 27 d. Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba pranešė, kad paskyrė PLB atstovę Lietuvoje Vidą Bandis. Ji šias pareigas pradeda eiti lapkričio 13 dieną. Vida Bandis gimė 1934 m. Molėtuose. 1944 m. su tėvais pasitraukė į Austriją, vėliau – į Vokietiją. 1950 metais emigravo į JAV, čia baigė aukštuosius mokslus Ilinojaus, Indianos ir Merilendo universitetuose. Nuo 1960 iki 1999 metų gyveno ir dirbo Vokietijoje bei JAV. Nuo 1999 m. gyvena ir dirba Lietuvoje. Vida Bandis yra Almos Adamkienės labdaros fondo, „International Rotary Club of Vilnius“ ir „Baltic Management Institute“ valdybos narė, aktyvi visuomenininkė.

2009 m. lapkričio 16 d. vyko kasmetė Airijos lietuvių Dublino skyriaus konferencija, joje buvo perrinkta Dublino skyriaus pirmininkė Rasa Raižienė. Konferencijos metu

pirminkė perskaitė savo veiklos ataskaitą, buvo aptarta visa Dublino skyriaus veikla. Vienbalsiai balsavę dalyviai perrinko Rasą Raižienę antrai kadencijai. Po trumpos kavos pertraukėlės buvo sudarytas Dublino delegatų sąrašas į penktąją Airijos lietuvių bendruomenės suvažiavimą, kuris vyks lapkričio 21 d. Taip pat buvo aptarti numatyti 2010 metų renginiai. Rasa Raižienė patikino, kad toliau bus tęsiamas lyrikos vakarų ciklas, *bank holliday* iškylos bei kiti 2009 metų renginiai. Konferencijos dalyviai diskutavo ir apie naujus renginius, siūlė temas, dalijosi idėjomis.

2009 m. gruodžio 12 d. naujuoju Ispanijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininku išrinktas prieš dešimtmetį Barselonoje apsigyvenęs kaunietis Raimundas Michnevičius. Jis pažadėjo gaivinti ir aktyvinti pastaruoju metu gerokai prigesusią Ispanijos lietuvių veiklą.

2009 m. gruodžio 22–2010 m. sausio 7 d. Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje vyko XIII Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, kuriame dalyvavo lietuvių jaunimo organizacijų iš įvairių pasaulio valstybių atstovai. Jaunieji užsienio lietuviai tris savaites sprendė įvairias jaunimui aktualias problemas ir studijų dienų metu išrinko naują Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) valdybą bei pirminką, juo tapo Jungtinės Karalystės atstovas Kęstas Pikūnas.

„Esu labai dėkingas visiems, kurie manimi pasitikėjo ir atidavė savo balsą. Mano bei naujosios valdybos tikslas bus dar labiau sustiprinti Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą, užtikrinti glaudesnę bendradarbiavimą tarp visų lietuvių bendruomenių, kurti artimesnį dialogą su kitomis Lietuvos ir tarptautinėmis organizacijomis vystant PLJS plėtrą“, – teigė naujasis PLJS pirmininkas Kęstas Pikūnas. Pagrindinis naujosios valdybos uždavinys – užtikrinti, kad PLJS taptų atviresnė pasaulio ir Lietuvos jaunimui bei įvairioms organizacijoms. Bus stengiamasi gerinti PLJS

įvaizdį ir parodyti, jog tai nėra eilinė neveiksminga jaunimo organizacija, todėl šiuo metu labai svarbu modernizuoti ir naujai apibrėžti aiškią tolimesnę veiklą užtikrinančią PLJS struktūrą. Per ateinančius trejus metus PLJS taps atviresnė, lankstesnė ir modernesnė organizacija, atitinkanti visus tokią organizacijai keliamus reikalavimus.

XIII Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese buvo priimtas dar vienas labai svarbus sprendimas. Po karštų ir ilgų diskusijų kongreso dalyviai pritarė Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovybės įsteigimui Lietuvoje. Naująją PLJS valdybą sudaro: Jungtinės Karalystės atstovai Kęstas Pikūnas (Pirmininkas) ir Karolis Adomaitis, JAV atstovė Giedrė Kazlauskaitė, Belgijos atstovas Venantas Griciūnas, Kanados atstovai Stasys Kuliavas, Petras Vaičiūnas ir Saulius Simonavičius, Vokietijos atstovas Martynas Gaurilčikas, Argentinos atstovas Juan Ignacio Fourment Kalvelis ir Urugvajaus atstovas Nicolas Velo.

2010 m. sausio 12 d. Kaliningrado srities Nesterovo rajono deputatų tarybos sprendimu viena iš Nesterovo miesto gatvių pavadinta lietuvių literatūros klasiko Kristijono Donelaičio vardu.

2010 m. vasario 9 d. Italijos mieste Baryje iškilmingai atidengta Lietuvos vardu pavadinta gatvė. Mūsų šalies vardu pavadintos gatvės dar bus Sicilijoje, gali atsirasti ir Turine. Per iškilmingą ceremoniją Bario meras Michelė Emilianas Lietuvos ambasadoriui Italijoje Petruį Zapolskui ir Lietuvos garbės konsulei Lilijai Fortunato perdavė saugoti dokumentus, įrodančius, kad nuo šiol Baryje yra Lietuvos gatvė.

2010 m. vasario 14–16 d. Italijos lietuvių bendruomenės Romoje bei Popiežiškiosios Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos iniciatyva Romoje buvo švenčiama Lietuvos valstybės atkūrimo diena. Vasario 14-ąją, sekmadienį, į Popiežiškąją Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją susirinkę Romoje gyvenantys lietuviai Lietuvos valstybės atkūrimo šventės minėjimą

pradėjo šv. Mišiomis. Po šv. Mišių šventės svečius pasveikino kolegijos rektorius monsinjoras Petras Šiurys, Lietuvos Respublikos ambasadorius Italijoje Petras Zapolskas, ambasadorius prie Šventojo Sosto Vytautas Ališauskas. Ambasadorius Italijoje P. Zapolskas padėkojo Šv. Kazimiero kolegijai už galimybę kasmet rinktis kolegijoje. Ambasadorius prie Šventojo Sosto V. Ališauskas atkreipė dėmesį į vilties akcentą Valstybės atkūrimo šventėje.

2010 m. vasario 16 d. Lietuvos ambasados Rusijos Federacijoje iniciatyva Maskvoje susirinko lietuvių bendrijų Rusijoje atstovai. Renginyje, skirtame Lietuvos valstybės atkūrimo ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio minėjimui, dalyvavo dvidešimtys lietuviškų visuomeninių organizacijų atstovai iš tolimiausių Rusijos regionų – nuo Kaliningrado iki Vladivostoko. Vienos jų vienija tūkstančius, kitos – vos kelias dešimtis lietuvių, tačiau visas bendrijas sieja pagarba Lietuvai, noras puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą. Renginyje dalyvavo Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktorius Arvydas Daunoravičius ir Lietuvos ambasados Maskvoje darbuotojai.

2010 m. vasario 16 d. Lenkijoje, Punske vietos lietuviai paminėjo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 92-ąsias metines. Punsko lietuvių kultūros namų direktorė Asta Pieczulis sakė, kad į iškilmingą koncertą susirinko apie 400 vietos lietuvių, atvyko moterų vokalinis ansamblis iš Alytaus. Prieš tai įvykusiose pamaldose Punsko bažnyčioje vietos klebonas kvietė tikinčiuosius melstis už lietuvių tautą.

2010 m. vasario 16 d. Danijoje ir pietų Švedijoje gyvenantys lietuviai susirinko į Vasario 16-osios progai skirtą šventinį koncertą, kuriame dalyvavo gerai visiems pažįstama Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, dainininkė Veronika Povilionienė, jai akompanavo lietuviškų instrumentų meistras Arūnas Lunys. Koncerte netrūko

ir malonių staigmenų. Šventės proga nedidelę programą parengė ir šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokiniai. Jie padeklamavo ištrauką iš Martyno Mažvydo „Katekizmo“, padainavo Suvalkijos krašto vaikų dainą „Aa apa pa vilkas vijo voverę“. Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos Respublikos ambasadorė Danijos Karalystėje ir Islandijos Respublikai Rasa Kairienė. Ambasadorė įteikė lituanistinės mokyklos mokiniams atminimo dovanėlių. Šventės proga ambasadorė pasveikino ir atminimo dovanomis apdovanojo ir lietuvių puoselėjimui nusipelnusius Danijos lietuvių bendrijos (DLB) narius: mokytoją Redą Mioldažytę, „Mažųjų klubo“ koordinatore Eglę Miltenytę, DLB išdininkę Birutę Leka- vičiūtę, DLB archyvarą Artūrą Maslauską ir DLB pirmininkę Žanetą Troško.

2010 m. vasario 21 d. Naujosios Zelandijos lietuviai, šviečiant vasaros saulei, smagiai praleido popietę paminėdami Vasario 16-osios metines ir aptardami praėjusių metų įvykius. Tai bene didžiausias kasmetinis lietuvių susibūrimas. 2009-ieji buvo įsimintini ne tik kaip Lietuvos vardo tūkstantmečio metai, bet ir jubiliejiniai metai NZ lietuviams, atšventusiems 60 metų jubiliejų, kai „Dundalk Bay“ keleivinis laivas atplukdė pirmąją grupę lietuvių į tuomet nepažįstamą ir tolimą kraštą, šiandien daugumos vadinamą namais. Jubiliejaus proga buvo surengta paroda, pasakojanti apie lietuvių ir kitų Baltijos šalių atstovų atvykimą ir įsikūrimą Naujojoje Zelandijoje.

2010 m. vasario 27 d. Hiutenfelde (Vokietija), Renhofo pilyje įrengtoje lietuviškoje fotogalerijoje buvo atidaryta Europos lietuvių kultūros centro Vokietijoje (ELKC) surengta fotografijų paroda „Aš esu čia“ („Ich bin hier“). Lietuvos Respublikos garbės konsulo Achimo Naumanno globojamoje parodoje eksponuojamos 33 nuotraukos, vaizduojančios Europoje gyvenančių lietuvių kasdienybę, darbą ir veiklą. Paroda buvo atidary-

ta Lietuvos nepriklausomybės bei Vasario 16-osios gimnazijos 60-ojo jubiliejaus minėjimo dieną. Gausiai per tris Renhofo pilies laiptinės aukštus nusidriekusi galerijoje susirinkusius svečius pasveikino ELKC direktorius Rimas Čuplinskas. Parodos tikslas – atskleisti lietuviškosios emigracijos savitumą, todėl pabrėžiamas ne fotografo meistriškumas, o užfiksuotas individas, jo istorija, likimas ir egzistencinė aplinka. Parodoje eksponuojamos lietuvių iš Airijos, Belgijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Šveicarijos ir Vokietijos nuotraukos: nuo Europos Parlamente Briuselyje iki Londono sumuštinių parduotuvėje dirbančių lietuvių; nuo Vokietijoje aštuoniasdešimtmetį atšventusio kunigo iki dešimties metų Martyno, gyvenančio Žaliojoje saloje. Atidaryme tarp daugelio paroda susidomėjusių vokiečių bei lietuvių dalyvavo ir Vokietijoje viešintis LR švietimo ministras G. Steponavičius, Kauno miesto bei Kauno rajono savivaldybių atstovai, Vokietijos lietuvių bendruomenės ir Vasario 16-osios gimnazijos darbuotojai. Parengtas 40-ies puslapių spalvotas katalogas, kuriame vokiečių ir lietuvių kalbomis pristatoma ne tik parodos koncepcija, bet ir visi parodoje vaizduojami asmenys. Lietuviškoji fotogalerija Renhofo pilyje, Vokietijoje, Europos lietuvių kultūros centro iniciatyva buvo atidaryta 2009 m. vasario mėnesį trylikos žymių Lietuvos fotomenininkų darbų paroda „Laiškas iš Lietuvos“ („Ein Brief aus Litauen“).

2010 m. kovo 15 d. Jungtinėje Karalystėje pasirodė naujas, spalvotas, nemokamas dvisavaitinis žurnalas FAQ-LT. Pasak leidėjų, žurnalas skirtas visiems lietuviams, gyvenantiems emigracijoje, turintiems klausimų, bet nerandantiems atsakymų. Pats žurnalo pavadinimas nusako leidinio tikslus – FAQ (*frequently asked questions* – dažniausiai užduodami klausimai). Redakcijos darbuotojai pasirengę atsakyti į bet kokią klausimą, kuris kankina tautietį Jungtinėje Karalystėje. O

klausimų sulaukiama pačių netikėčiausių, pavyzdžiui: ką daryti, jei gatvėje suvažinėjau katiną; ar Anglijoje galima kišenėje nešiotis peilį; įtariu, jog mano asmeniniais duomenimis naudojasi kitas žmogus, ką daryti? Kadangi FAQ-LT bendradarbiauja su konsultacine įmone „Budinas Consultants“, kurioje dirba finansų bei teisės specialistai, redakcija gali atsakyti į daugybę rūpimų skaitytojams klausimų.

2010 m. kovo 17 d. Paryžiuje poeto ir diplomato Jurgio Baltrušaičio anūkas Jeanas Baltrušaitis Lietuvos ambasada Prancūzijoje perdavė Baltrušaičių šeimos archyvą. Perduotuose diplomatinuose archyvuose yra prieškario ir pokario laikotarpio laišakai, dokumentai, susiję su diplomatijos veikla egzilyje, pranešė Užsienio reikalų ministerija. J. Baltrušaitis (1873–1944) – žymus poetas eseistas, vertėjas, diplomatas, jo sūnus Jurgis Baltrušaitis (1903–1988) buvo dailės istorikas medievistas, diplomatas. J. Baltrušaitis jaunesnysis dirbo Lietuvos atstovybėje Prancūzijoje kultūros patarėju ir konsulu iki 1954 metų.

Lietuvių išeivijos institute

2009 m. spalio 27 d. Lietuvių išeivijos institute įvyko pokalbis-diskusija su filosofu prof. Algiu Mickūnu „Diasporos likimai“. Pokalbį vedė prof. Egidijus Aleksandravičius. Renginyje dalyvavo gausus būrys VDU studentų ir dėstytojų.

2009 m. gruodžio 11 d. Lietuvių išeivijos institute vyko konferencija, skirta Bronio Railos 100-osioms gimimo metinėms. Konferencijoje, pavadintoje „Apie darbą ir gyvenimo vingius“, savo mintimis dalijosi Vilniaus pedagoginio universiteto dėstytojas Mindaugas Tamošaitis, Vytauto Didžiojo universiteto atstovai dr. Daiva Dapkutė, Kristina Bartkienė, prof. Egidijus Aleksandravičius, prof. Leonas Gudaitis, Mykolas Druga. Renginyje sutraukė didelį būrį entuziastų.

2010 m. sausio 12 d. Vytauto Didžiojo universiteto Menų galerijoje 101 atidaryta paroda „Lietuviais esame mes gimę“. Šios parodos tikslas – įvairiose Lietuvos vietovėse gyvenančius tautiečius supažindinti su užsienio lietuvių politine kova dėl Lietuvos okupacijos nepripažinimo. 18 mobilių parodos stendų taip pat pasakoja apie skirtingas emigracijos bangas, pateikia informaciją apie skirtinguose pasaulio kraštuose įsikūrusias lietuvių bendruomenes, – teigė parodos organizatoriai. Parodoje eksponuojamos nuotraukos ir dokumentai, gauti iš asmeninių archyvų, Amerikos lietuvių televizijos, Lietuvos išeivijos instituto, Kauno pedagoginio muziejaus bei Lietuvos centrinio valstybinio archyvo. Pasak parodos rengėjų, užsienio lietuvių įnašas jos tautiškiškumui išlaikyti turėjo ir šiandieną tebeturi gyvybiškos reikšmės Lietuvos valstybei ir jos valstybingumui, nes lietuviai – viena mažųjų istorinių tautų, kurios gyventojai gausiai išsibarstę po visą pasaulį.

2010 m. sausio 21 d. VDU Menų galerijoje 101 vyko Lietuvių išeivijos instituto surengtas seminaras „Žvilgsnis į pasaulio lietuvių istoriją“. Jame paskaitą „Ateitininkai emigracijoje – tautiško sergėtojai“ skaitė Aurimas Šukys. Buvo pristatomi dokumentiniai filmai iš Lietuvių išeivijos instituto archyvų.

2010 m. vasario 5 d. Lietuvių išeivijos institute lankėsi JAV Lietuvių bendruomenės pirmininkas Vytautas Maciūnas ir JAV LB vykdomoji vicepirmininkė Birutė Bublienė. Svečiai domėjosi instituto sandara, vydoma veikla, išleistomis knygomis, saugomais archyvais. Buvo aptartos glaudesnio bendradarbiavimo tarp JAV Lietuvių bendruomenės ir mūsų instituto perspektyvos. Svečius lydėjo universiteto VDU Projektinės veiklos tarnybos specialistė Vida Bagdonavičienė.

2010 m. vasario 22 d. Lietuvių išeivijos institutas surengė seminarą-diskusiją „Lietuvių jaunimo organizacijos išeivijoje“. Renginyje dalyvavo pirmasis Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas kun. Antanas

Saulaitis SJ, aktyvios JAV lietuvių visuomenininkės ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio Lietuvių katalikų misijos talkininkės – Daina Kamantaitė-Čyviene ir Grasilda Reinytė-Petkienė, Arūnė Taunytė. Diskusiją vedė prof. Egidijus Aleksandravičius.

2010 m. kovo 16 d. Lietuvių išeivijos institute lankėsi LR Prezidentas Valdas Adamkus. Prezidentas dalyvavo „Intelektualinės lietuvių egzilio istorijos“ paskaitoje (jungti-

nė „Migracijos politikos ir lietuvių diasporos istorijos“ bei „Lietuvos istorijos“ magistrantūros studijų programa). Seminaro metu Valdas Adamkus atskleidė lietuvių diasporos organizacijų ypatumus, dalijosi prisiminimais ir patirtimi plėtojant Lietuvos laisvinimo veiklą lietuvių išeivijoje, kalbėjo apie išeivijos vaidmenį atkuriant nepriklausomą Lietuvą bei patriotiškumo ugdymą nūdienos pasaulio lietuviijoje.

Informacijos šaltiniai:

www.delfi.lt
www.bernardinai.lt
www.prezidentas.lt
www.iseivijosinstitutas.lt
<http://www.plbe.org/>
<http://www.urm.lt>
<http://www.alfa.lt/>

<http://www.lrv.lt/lt/>
<http://www.lietuviams.com>
<http://www3.lrs.lt/pls>
<http://www.pljs.org/>

Parengė Giedrė Milerytė
2010-03-19